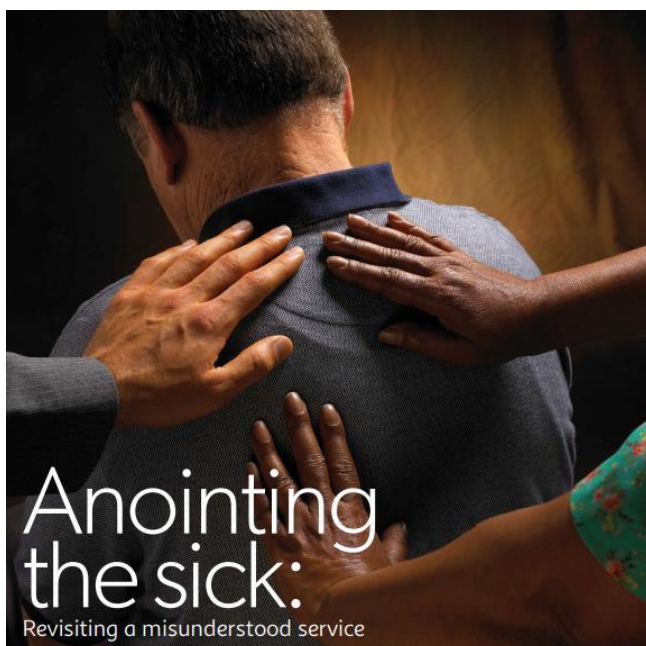

Ким Папайоану
(PhD)

**ПОМАЗВАНЕ НА БОЛНИТЕ:
Преразглеждане на едно
неразбрано служене**

Автор: Kim Papaioannou

Пади беше верен член на своята малка адвентна църква. Един ден, когато вече беше над 70 годишен и с крехко здраве, ми се обади дъщеря му и ми каза, че е откаран в интензивното отделение на болницата и не се очаква да изкара нощта. Веднага отидох в болницата, където заварих семейството му и двама пастори, които го познаваха. Само на един пастор беше позволено да влезе в интензивното отделение и да се помоли за Пади.

На следващия ден той се чувстваше толкова добре, че същия следобед се прибра у дома. Семейството му не можеше да повярва. Въпреки че не бяха особено вярващи, те искрено заявиха, че това е чудо.

Около година по-късно здравето на Пади отново се влоши. Същите трима пастори се срещнахме отново, този път в дома на Пади. Помазахме го с масло и се помолихме, както ни напътства апостол Яков. Ден-два по-късно Пади почина.

Каква беше разликата между първата молитва, която проработи и втората, която очевидно не проработи?

Или пък проработи?

Каква е целта на помазването? Какъв е очакваният резултат? Съвременното християнство е привлечено от физическото изцеление и заповедта на Яков да се помазват болните се разбира в този контекст. Понякога, като пастори, може да се колебаем да помажем болните, защото в случай, че човекът не се подобри, доверието към нас може да бъде поставено под въпрос. Според Библията обаче какъв е истинският фокус на помазването?

Не е последна мярка (Яков 5:14)

Първо, помазването не е последен обред, въпреки че често се приема като такъв. Точно това се случи, когато на една възрастна сестра от моята църква ѝ предстоеше сърдечна операция. Не беше сериозна операция. Тя беше в добро здраве, но поради възрастта ѝ рискът беше по-висок от обичайния и тя поиска помазване.

Атмосферата в стаята ѝ беше приятна. Точно преди помазването дъщеря ѝ започна да плаче. Тя не каза защо, но очевидно в нейната църква помазването е било запазено за умиращите. Ние я уверихме, че от библейска гледна точка това не е така и тогава тя се успокои. Извършихме помазването, операцията мина добре и скоро възрастната сестра отново се покланяше заедно с нас.

Яков описва помазването като служба за всеки вярващ, който е болен: „Болен ли е някой от вас, нека повика църковните презвитери и нека се помолят над него и го помажат с елей в Господното име” (Яков 5:14)¹. Помазването не трябва да се приема лековато, но не трябва и да се предлага само в животозастрашаващи ситуации. Това е служба, която може да бъде предложена на всички страдащи вярващи.

Служба за вярващи (Яков 5:14)

Яков започва пасажа за помазването с думите: „Болен ли е някой от вас?” (ст. 14). Изразът „от вас“, (*en humin*, буквално „във вас“ или „сред вас“), показва, че Яков има предвид вярващите, които са превърнали местната общност в свой духовен дом.

Разбира се, можем да се молим и за благополучието на невярващите. Исус предлага изцеление не само на Своите последователи или на израилтяните, но също и на езичниците, като дъщерята на сиро-финикийката (Марк 7:26).

Изглежда обаче, че помазването е нещо повече от молитва за изцеление. Маслото представлява Светия Дух (1 Царе 16:13; Деяния 10:38), което предполага, че човекът, който иска помазване, има поне базисна вяра.

Обещанието за спасение (Яков 5:15)

Библията обещава четири неща на болния, който е помазан. Първото е, че "молитвата, която е с вяра, ще избави страдалеца" (Яков 5:15).

Глаголът *sōzō*, "избавям, спасявам", се появява 106 пъти в Новия завет (НЗ) и може да се отнася както за спасение от грях, така и за "спасение" от болест или други затруднения. Преобладаващ е първият нюанс. Освен в стих 15, Яков използва глагола още четири пъти, като във всеки от тях се има предвид духовно спасение.

Защо Яков би предложил обещание за духовно спасение на физически болен човек?

Юдеите вярвали, че болестта е резултат от някакъв грях (Йоан 9:2), може би защото Бог е обещал на Израил здраве, ако спазват Неговите заповеди (Изход 15:26). Затова болестта се е разглеждала като доказателство за прегрешение.

Исус отхвърля това мислене, но не напълно. Макар че слепотата на онзи човек не беше резултат от грях (Йоан 9:3), на парализирания Той каза: "Не съгрешавай вече, за да не те споleti нещо по-лошо" (Йоан 5:14).

Болният вярващ може да постави под въпрос своето духовно състояние; другите също могат да го поставят под въпрос. Дали тази болест не е наистина резултат от грях. В този случай службата на помазване би била потвърждение на прошката, както и на приемането на човека от Бога и църквата.

Следователно първото обещание предлага по-скоро духовно, отколкото физическо спасение.

Обещанието за възкресение (Яков 5:15)

Второто обещание следва първото: "Господ ще го привдигне" (Яков 5:15).

Глаголът *egeirō*, "повдигам", е използван 144 пъти в Новия Завет, но в Яков – само тук. Той често се отнася до есхатологичното възкресение (Лука 20:37). Но може да се отнася и за всички видове житейски повдигания - от възстановяването (ставането) на болен от болестта (Мат. 8:15) до ставането от леглото сутрин (Мат. 1:24) или дори за неща като повдигането на един народ срещу друг (Марк 13:8).

Какво е значението тук? Има две възможности: или се отнася за бъдещото възкресение, или за изцеления човек, който става от болничното легло. Тъй като контекстът е свързан с болест, вторият вариант изглежда по-правилно. Възможно е обаче, тъй като тази фраза следва непосредствено след обещанието за спасение, Яков да говори за есхатологично спасение, т.е. за първото възкресение.

Не е задължително да е "или-или". Ясно е, че болният би искал да се изправи от болничното легло, излекуван. Не винаги обаче се случва точно това. Има случаи, когато дори Исус не е излекувал всички (например Марк 6:5 или Йоан 5:3, където Той изцелява само един от "множество болни").

Разболяването на вярващия и евентуално смъртта му биха могли да поставят стигма върху него, особено когато се е смятало, че болестта е резултат от грях. За разлика от това, Яков уверява болните, че когато се помолят над тях и ги помажат, те са приети от Бога. Независимо дали ще станат от болничното си легло, те ще станат във възкресението на праведните.

Обещанието за прошка (Яков 5:15)

Третото обещание е за прошка: "Ако [болният] е извършил грехове, ще му се простят" (Яков 5:15). Тук Яков косвено признава широко разпространеното вярване, че болестта е причинена от грях. Но, подобно на Исус в Йоан 9:3, той отхвърля пряката връзка между двете и я поставя в много условни рамки: "ако е извършил грехове..."

Независимо дали основната причина е грях или просто съществува такова схващане, Яков уверява, че помазването потвърждава прошката като факт. В този смисъл духовното състояние на болния вярващ ще бъде напълно възстановено пред църковното семейство и пред Бога, така че човекът да може да посрещне бъдещето без страх.

Обещанието за изцеление - може би (Яков 5:16)

Първите три обещания в Яков 5:15 се отнасят предимно до духовното уверение, спасение, възкресение и прощение. И трите основни глагола - "спасявам", "повдигам" и "прощавам" - са в изявителното наклонение, наклонението на сигурността².

Сега стигаме до последното обещание, единственото, което се отнася само до физическото изцеление. То е предшествано от заповед за взаимна изповед: "Изповядайте един на друг греховете си" (стих 16).

Макар че Бог има правото да спаси всеки, който поиска спасение, делото на изкуплението включва възстановяването не само на Божествено-човешките отношения, но и на човешките взаимоотношения; това се постига чрез взаимна изповед.

След като взаимната изповед е осъществена, Яков предлага единственото твърдение, което се отнася само до физическото изцеление: "и се молете един за друг, за да оздравеете" (стих 16). Това е и единственото обещание, което се появява в условно наклонение – подчинително наклонение³, *iathēte*, "за да можете да оздравеете". Няма никаква гаранция, че Бог ще изцели човека физически. Такова нещо не е обещано. По-скоро Яков съветва читателите си да отправят такава молба и да оставят въпроса на Бога.

Яков не иска да отхвърли физическото изцеление. Напротив, той уверява читателите си, че "молитвата на праведния човек има голяма сила, тъй като действа" (стих 16)⁴.

Изразът "молитвата ... тъй като действа" (*deēsis ... energoumenē*) е необичаен. Думата, преведена като "молитва", *deēsis*, означава не просто молитва, а сърдечна молба.⁵ Тя отразява Божието обещание, дадено чрез Йеремиа: "Ще Ме потърсите и ще Ме намерите, като Ме потърсите с цялото си сърце" (Йеремиа 29:13).

Изразът "тъй като действа", *energoumenē*, е в сегашно време и предполага продължаващо действие. Това може да подсказва две неща. Първо, молитвата трябва да е постоянна, т.е. да продължи и след службата на помазване. Второ, трябва да разбираме молитвата в контекста на космическия конфликт, при който "клеветникът на нашите братя" (Откровени 12:10) се противопоставя на всичко добро, което Бог иска да направи за Своя народ. Смисълът може да бъде, че на отправената молитва ще бъде отговорено, когато настъпи подходящият момент. Молитвата никога не е напразна, дори и да не получи отговор веднага.

За да повиши увереността в ефикасността на молитвата, Яков споменава Илиа, който се моли и дъждът спира в продължение на три години и половина. След това се моли отново и дъждът идва.

Заклучение

Помазването често се възприема като служба за физическо изцеление. Но това е ограничен възглед. Въпреки че обещанието за физическо изцеление не се отхвърля, то се предлага само като вероятност - силна, но все пак вероятност.

Изглежда, че основната грижа на Яков е духовното възстановяване, както се вижда от обещанията за спасение и прошка, както и от възможната препратка към есхатологичното възкресение.

Основната му духовна загриженост личи и в заключението на пасажа, където Яков заявява, че човек, който върне обратно някой, който се е отклонил от истината, "ще спаси една душа от смърт" (Яков 5:20); вероятно тук се има предвид есхатологичната смърт.

Като пастори никога не трябва да се колебаем да помазваме болните. Не нашата репутация е застрашена, ако човекът не се оправи. Службата не е за нас, а за доброто състояние на болния.

Правилно разбрано, помазването утвърждава позицията на болния пред Бога и църквата, а сърдечната молитва може да доведе и до физическо възстановяване. Службата на помазване е дадено от Бога средство в работата по възстановяването на падналото човечество до Божия образ и подобие.

¹ Библейските цитати са от Библия, ревизирано издание, ББД (РИ 2015).

² Daniel B. Wallace, *Greek Grammar Beyond the Basics* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1996), 448.

³ Wallace, 461.

⁴ Буквален превод (бел. на пр.).

⁵ Виж Bill Mounce, s.v. "δεξις," <https://www.billmounce.com/greek-dictionary/deesis> (достъпен към 23.2.2024 г.).